

Billede fra Kultur natten i Hvalsø: Liv i Hovedgaden og Bysamarbejdet Hvalsø inviterer byen til at hoppe med på vognen. Interesserede får viden om bysamarbejdets muligheder og mange aktiviteter. Tak til Rolf, Merete, Peter og andre gode folk, der gjorde det muligt på dagen.

TREDJE MØDE I BYSAMARBEJDET HVALSØ DEN 4. OKTOBER 2017

DELTAGERE I HVALSØ BIBLIOTEK: Lene Creutzberg, Peter Schultz Jørgensen, Ole D. Jensen, Rene Jørgensen, Rolf Hegedys, Gert Fabrin, Erwin Næs, Søren Jepsen, Merete Grunnet samt Anja Svane Breum (arrangør af Kultur natten og midlertidig suppleant for Jens Breum), indtil Kulturkaravanen har udpeget nyt medlem.

Afbud fra: Jens Breum (på rejse), Charlott Bamford (syg) og Louise Bonde Raasthøj (arbejde). Fra administrationen deltog: Kari og Bjørn.

KORT REFERAT

- **17:00.** Velkommen til alle og kort referat fra Kultur natten i fredags – ny repræsentant fra Kulturkaravanen på vej, Jens Breum skal desværre arbejde/rejse på kommende møder: Bjørn og alle.

Anja Svane Breum, arrangør af Kultur natten, deltog på mødet som midlertidig suppleant for Jens Breum, indtil Kulturkaravanen har udpeget nyt medlem - forhåbentlig kan det nås til næstkommende møde. TAK for det Anja – fint at bygge tættere relationer til byens rige kulturliv.

Alle var i øvrigt imponerede over den flotte Kultur nat, der på mange måder viste, hvor dejlig, levende og smuk bymidten også kan være og blive i fremtiden.

- **17:05.** Samarbejdskultur for Bysamarbejdet Hvalsø til godkendelse: Se vedhæftede bilag. Bjørn

Der var opbakning til opsamlingen, som udstikker retningen for vores samarbejdskultur. Alle er enige om, at den gode samarbejdskultur er noget vi løbende skal have fokus på og kan videreudvikle henad vejen – i takt med, at vi bliver klogere.

- **17:10.** Status for arbejdsgrupperne: Bordet rundt – arbejdsgrupperne fortæller: Blandt andet om

trafiksikkerhedstiltag, studietur med LAR/Shared Spaces, grønne initiativer omkring søen, Hvalpesti, torveaktiviteter, genbrugsprojekt, fortællekasser mv.

Lene fra Hovedgadegruppen fortalte om det deres arbejde med at igangsætte forsøg med trafiksikkerhed i Hovedgaden, 40 km/t-zone mv. Forsøget er nu blevet godkendt af politiet. De forskellige initiativer sættes derfor i gang i samarbejde mellem arbejdsgruppen, Vej & Park og Trafikafdelingen i administrationen. Mere nyt på næste møde i oktober.

Peter fra Frodighed og Samspil fortalte om gruppens projekter. Bigården er kommet. Bibliotekshaven er godt i gang. Søbænken er endnu ikke sat i produktion, og første skridt vil være en lille arkitektskitse, så kvaliteten bliver den rette. Gruppen arbejder på en grøn dag den 8. oktober. Det blev også nævnt, at forsøget med græsset ved kanten af søen, der hen over sommeren har vokset sig frodigt, er blevet slået af kommunen. Bjørn fortæller, at det skyldes manglende koordinering internt i kommunen, og at der nu er koordineret, så der ikke fremadrettet opstår misforståelser omkring forsøget.

Ole fra Stationsgruppen har indhentet yderligere tilbud på "lys på fuglen", og der arbejdes på projektbeskrivelsen, så der kan fremlægges et konkret forslag på kommende møde i Bysamarbejdet. Det blev nævnt, at vi med fordel kan tænke lysprojektet ved fuglen sammen med lys i viadukten, så der opstår helhed og samspil mellem de to projekter - de findes jo findes tæt på hinanden. Charlott har efter mødet skrevet til projektleder for renoveringen af viadukten omkring møde i oktober, så muligheden for samtænkning af løsninger er tilstede. Ole nævner, at bænken ved stationen stadig er flot, og at mange bruger den. Desuden at Charlott, han og flere arbejder videre med skiltetræet – det går fint og roligt fremad. 1804-pladsen er også flot, nævner han, men at plantekasserne giver en del arbejde med ukrudt. Det nævnes af flere, at det er en opgave som kommunes ansatte burde tage sig af, når nu der ydes en stor frivillig indsats. Bjørn nævner, at det jo allerede er aftalt, at kommunen vander kasserne, når de kommer forbi – så det er ikke fordi, at kommunens ansatte ikke støtter op. Alle er enige i, at vi i fællesskab skal blive gode til ikke bare at igangsætte projekter, men i lige så høj grad til at sikre en bæredygtig drift af dem, hvor det er klart, hvem der gør hvad – kloge og realistiske aftaler om løbende vedligeholdelse mv.

Rene fra Aktivitetsgruppen fortæller om de mange fortællekasser, der allerede er kommet op omkring biblioteket. Omkring torvedagene, der allerede er i gang. Her sker meget for tiden.

Rolf fra gruppen omkring historiefortælling og kulturarv fortæller om Hvalpestiprojektet, der er godt i gang. Der er nu indkøb skilteborde, og der arbejdes aktuelt på at finde steder og skrive historier til dem. Rolf inviterer alle om bordet med til at finde de spændende steder, og han er i god kontakt med mange af de andre kulturhistoriske kapaciteter i byen. Medlemmer af gruppen har desuden været på studietur i Stege, og de anmodede Bysamarbejdet Hvalsø om støtte til forplejning, guide mv. – i alt 1.273 kr. Det blev imødekommet inden for rammerne af det eksisterende projektbudget for Hvalpestien.

- **17:45.** Foreningsrepræsentanterne fortæller: Hvad sker der i foreningerne? Nye muligheder for samarbejder omkring bymidteprojekter?

Gert Fabrin fra Hvalsø Bylav fortalte om tre byvandring i og omkring Hvalsø, som de har gennemført hen over sommeren. En stor succes med potentialer. Gert fortalte desuden om turismestrategien, som de har afgivet høringssvar til, herunder omkring Hvalsøs rolle.

Søren Jepsen fra Lejre Erhvervsforum nævnte kort morgenmødet i Lejre Erhvervsforum torsdag den 24/8, der handlede om udviklingen af Hvalsø, Bysamarbejdet Hvalsø mv. Der blev taget godt imod af de omkring 25 deltagere, og mødet foregik hos Rolf. Bjørn deltog også med kort introducerende oplæg.

Erwin Næs fra Hvalsø Bio fortalte, at ombygningen af biografen nu er blevet færdig. Peter nævnte, at det kunne være spændende med en udendørs bio om sommeren, fx ved søen, og Erwin var åben for ideer og samarbejder med biografen. Erwin nævnte udviklingen af stationsområdet, hvor der aktuel er afsat omkring 3. mio. kr. til realisering af grønne parkeringsarealer, jf. den vedtagne lokalplan. Der kommer også til at ske en del i de kommende år.

Merete fra PHI fortalte om arbejdet med "parkourbanen", der har taget en ny spændende drejning. Nu tænkes ikke blot i et enkelt anlæg, men i et forløb med flere nedslag for forskellige aldersgrupper, der kan binde byen bedre sammen. Merete har allerede indkaldt til stormøde med mange interessenter – doodle ude i disse dage. Det er flot gået!

Anja fra Kulturnatten fortalte om det store arbejde med arrangere begivenheden. Hun efterspurgte, at den kommunale administration i højere grad vil hjælpe byen med lettere at kunne afvikle kulturelle arrangementer. Fx ved at sikre bedre og lettere adgang til strøm i byen, toiletter, indkøbe telte til arrangementer, mulighed for at synliggøre arrangementer via faste plakatholdere centrale steder i byen. Bjørn nævnte, at det alt sammen er noget, som Bysamarbejdet Hvalsø også kan arbejde med, hvis der er interesse – og det med telte, strøm og plakatholdere er allerede under udvikling.

- **18:05.** Kommunikationsplatform: På sidste møde besluttede Bysamarbejdet Hvalsø, at kommunale kommunikationsmedarbejdere og Bjørn skulle give nogle bud på, hvordan vi helt konkret kan forbedre kommunikationen i bysamarbejdet. Se vedhæftede dokument til drøftelse.

Der var bred opbakning til at starte med at forbedre kommunikationen i Bysamarbejdet Hvalsø og områdefornyelsen med udgangspunkt i det fremlagte oplæg. Anja nævnte et principielt synspunkt om, hvorvidt det er borgernes ansvar at kommunikere byudviklingen, og om det ikke i højere grad er medarbejdere i kommunen. Det startede en god drøftelse, hvor der afslutningsvist var god enighed om, at det giver mening, at alle parter bidrager – i overensstemmelse med oplægget. Bjørn nævnte i den forbindelse, at man som deltager i Bysamarbejdet Hvalsø ikke er tvunget til også at skulle kommunikere noget, der er ingen pligt, men at mange allerede gør det og efterlyser bedre muligheder for det.

Bjørn beder relevante medarbejdere i den kommunale administration, den lille kommunikationsafdeling, om at gå i gang med at realisere de forskellige tiltag i oplægget.

- **18:25.** Bygningsfornyelse: Der var ansøgningsfrist den 25. august for første runde af midler til bygningsfornyelse i Hvalsø Bymidte. Der er indkommet fem ansøgninger, der drøftes kort, og Bysamarbejdet kommer med input og synspunkter til videre proces. Herefter gennemgår de faglig vurdering og politisk behandling i udvalget for teknik og miljø primo oktober. Se ansøgningerne vedhæftet. Ansøgninger er fra Hovedgaden 6, Hovedgaden 29, Den gamle Bager i Hovedgaden, Hotellet og Det Gamle Mejeri. Ansøgninger kommer i selvstændig mail.

Bysamarbejdet var overordnet set noget kritiske i forhold til niveauet i ansøgningerne, der var ikke stor opbakning. Gert Fabrin nævnte på vegne af Hvalsø Bylav, at Bylavet ikke ønsker at støtte investeringsejendomme med bygningsfornyelsesmidler. De vil hellere prioritere støttemidlerne til ejere af bygninger, der bor i Hvalsø og er en del af byens liv. Omvendt sagde Søren Jepsen på vegne af Lejre Erhvervsforum, at de ikke så optagede af ejerforhold, men af at støtte de projekter, der giver mest mulig effekt for pengene i forhold til at løfte Hovedgaden og bymidten. Der var også en diskussion af, om bygningsfornyelsesmidler burde målrettes folk, der ikke selv havde penge til at gøre noget – det mente nogle, mens andre nævnte, at det kan man ikke. I forhold til den igangsatte ansøgningsrunde indgår kriteriet ikke i ansøgningskema og vejledning.

Flere nævnte, at man, baseret på erfaringer fra denne ansøgningsrunde, burde tage en mere proaktiv tilgang til brugen af områdefornyelsesmidlerne i næste ansøgningsrunde med direkte kontakt til ejerne af de mest nedslidte og skæmmende bygninger. Så man derigennem sikrer, at pengene går til de bygninger, der trænger mest og sikrer en mere helhedsorienteret tilgang med stærkere sammenhæng i indsatserne og højere kvalitet i løsningerne. Nedenfor er umiddelbare kommentarer fra Bysamarbejdet til de enkelte ansøgninger.

ANSØGNINGER

Hvalsø Hotel

Der søges til: Nyt skifertag.

Udgift for det samlede projekt: 1,2 mio. kr. inkl. moms.

Ansøgt støttebeløb: 300.000 kr.

Bysamarbejdet Hvalsø: Der er kun lidt opbakning. Mange kan godt se, at bygningen er vigtig for Hvalsø. Det nævnes, at pengene i puljen måske mere skal bruges til at løfte noget, der er forfaldent og nedslidt, snarere end noget, der allerede er pænt. Bjørn nævnte, at bygningen er central i byens arkitektur- og kulturhistorie som stationsby, og den har også høj bevaringsværdige i SAVE-registreringen af bymidtens bygninger.

Hovedgaden 29A

Der søges til: Tre nye ovenlysvinduer begrundet i æstetik og energirenovering

Udgift for det samlede projekt: 45-50.000 kr. inkl. moms.

Ansøgt støttebeløb: Max 25.000 kr.

Bysamarbejdet Hvalsø: Her er umiddelbart ikke opbakning. Bjørn nævner, at bygningen har høj bevaringsværdig i SAVE-registreringen af Hovedgadens bygninger.

Hovedgaden 2A (Mejeriet)

Der søges til: Nedrivning af gasbeton: 200.000 kr. Renovering af nuværende bolig. Restindretning: 2,5 mio. kr.

Udgift for det samlede projekt: 3,4 mio. kr.

Ansøgt støttebeløb: 1,7 mio. kr.

Bysamarbejdet Hvalsø: Her er umiddelbart ikke opbakning. Det nævnes, at det er en investeringsejendom, og desuden, at hvis der skulle gives penge, så skal det være til fjernelse af gasbeton fra den oprindelige ejendom med betingelser i forhold til området, så det bliver et aktiv for byen. At der fx ikke opføres noget "grimt" efter nedrivningen, så investeringen ikke skaber værdi for byen. Bjørn nævner, at det gamle mejeri har høj bevaringsværdige i SAVE-registreringen, og at det anbefales, at fjerne tilbygninger, der ikke bidrager med kvalitet, så den oprindelige bygning fremstår flot.

Hovedgaden 6 (Ellegård)

Der søges til: Istandsættelse af facaden – puds mv. (54.000 kr.), maling (52.000 kr. ex moms) samt vinduer og døre 49.800 kr. ex moms).

Udgift for det samlede projekt: 155.800 kr. ex moms. + 194.750 kr. ex moms.

Ansøgt støttebeløb: 97.375 kr.

Bysamarbejdet Hvalsø: Her er umiddelbart ikke stor opbakning. Det nævnes, at det er en investeringsejendom. Men det nævnes også, at dette er en bygning, der virkelig har brug for istandsættelse og præger Hovedgaden markant negativt.

Hovedgaden 13

Der søges til: Nyt tag – Metrotile sort metal (ikke skifer).

Udgift for det samlede projekt: 368.000 kr. inkl. moms.

Ansøgt støttebeløb: 92.000 kr.

Bysamarbejdet Hvalsø: Her er umiddelbart ikke stor opbakning, pengene kan måske bruges mere effektivt andre steder. Bjørn nævner, at bygningens ejere har været gode til at sætte en god udvikling i gang i facaden.

- **18:45.** Skovhave i Hvalsø og plan for grønne kile: En gruppe ildsjæle har længe arbejdet for etablering af en lille skovhave i den grønne kile eller i Hvalsø Bymidte. Den kommunale administration har tidligere sagt, at den ikke ønsker at igangsætte nye initiativer i den grønne kile før at der skabt en mere samlet plan for området sammen med byen, sikret helhedstænkning, mulige LAR-løsninger mv., hvilket derfor bremser igangsættelse af skovhaven i den grønne kile. Bysamarbejdet Hvalsø må derfor drøfte, om det ikke vil være en god ide at igangsætte udviklingen af en helhedsplan for den grønne kile. Skovhavegruppen mødes inden længe med Frodig & Samspil for at koordinere initiativer, se på evt. andre mulige placeringer.

Der var bred opbakning til at igangsætte en helhedsplan for udviklingen af den grønne kile, så lokalt initiativ til at udvikle området ikke bremses på ubestemt tid. Arbejdsgruppen Frodighed og Samspil holder deres næste møde den 26/9, hvor også Skovhavefolkene er inviteret til at deltage. Bjørn vil tage denne melding omkring plan for den grønne kile tilbage til administrationen, og på næste møde gives et bud på, hvordan vi kan komme i gang.

- **18:50.** Kulturstrøget og etablering af P-Plads ved Søtorvet: Der er før sommerferien gennemført en proces med repræsentanter for Bysamarbejdet Hvalsø, andre interesserede samt bygherre for Søtorvet, Kim Kanstrup og arkitekt, omkring udviklingen af et nyt parkeringsareal i tilknytning til Søtorvet, herunder omlægning af Søvej. Se vedhæftede skitse med kommentarer. Deltagende repræsentanter fra Bysamarbejdet Hvalsø og bygherre er enige om, at det vil være klogt at få udarbejdet en skitse af et fremtidigt "Kulturstrøg" i Hvalsø, der kan binde Kroplads, Hovedgade, Søtorv, Nyt P-areal samt Skolevej sammen på en god måde, før den nye parkeringsplads anlægges, så den ikke bliver en barriere for en god sammenhæng i bymidten. Skitsen skal udarbejdes af eksterne rådgivere med de nødvendige faglige kompetencer og med inddragelse af bysamarbejdet og lokalområdet. Bysamarbejdet Hvalsø bedes derfor samlet drøfte emnet, og såfremt der er støtte til initiativet, vil administrationen indhente tilbud på opgaven til behandling på næste møde. Bygherre har for at sikre mulighed for udarbejdelse af en skitse af "Kulturstrøget" søgt om dispensation for færdiggørelse af det nye parkeringsareal, der eller skulle klar i forbindelse med ibrugtagning af de nye boliger i Søtorvet i foråret 2018, og i behandlingen af dispensationen med tilhørende naboorientering vil den kommunale administration vedlægge bysamarbejdets betragtninger. Det er muligt, at vi kan opnå støtte til arbejdet med "Kulturstrøget" via Lokale & Anlægsfonden. Det kan der følges op på til næste møde i forbindelse med evt. indhentning af tilbud.

Der var bred opbakning til at få igangsat arbejdet med "Kulturstrøget" (blot en arbejdstitel) hurtigst muligt, så arbejdet med etablering af parkeringspladser i bymidten forsinkes mindst muligt. Det blev aftalt, at administrationen indhenter et eller flere relevante tilbud på opgaven fra faglig relevant rådgiver, som forelægges bysamarbejdet på det kommende møde i oktober.

- **19:00.** Lille pause.

INDKOMNE FORSLAG, IDEER OG KORT NYT

- **19:05.** Information modtaget fra "Naboskab": En Socialøkonomisk konsulentvirksomhed, der hjælper med at skabe mere fællesskab og grøn omstilling af samfundet. De tror på, at vi skal udvikle fremtidens byer, virksomheder og institutioner efter nye innovative løsninger med fokus på bæredygtighed, cirkulær økonomi og lokale fællesskaber. De opsætter fysiske dele- og bytte platforme. Se vedhæftede præsentation til orientering.

Der var fin interesse for præsentationen, tak for den til Naboskab, men den brede vurdering var, at deres løsninger måske mest hører mest hjemme i København. Noget med stilen. Flere nævnte, at de ikke synes, at deleskabene var så pæne, og Rene nævnte også, at det kan han selv bygge.

- **19:10.** Skiltepolitik: I vores byfornyelsesprogram står der, at vi vil arbejde med skiltepolitik i Hovedgaden mv. Aktuelt er der virksomheder i Hovedgaden, der spørger om skiltning – skal der sættes noget i gang?

Bjørn nævnte, at der aktuelt er virksomheder i Hovedgaden, der ønsker skiltning, og at det kan være en anledning til, at der igangsættes arbejde med udvikling af bedre skiltepraksis i bymidten, som det er lovet i byfornyelsesprogrammet. Der var enighed om, at det er en god ide, men at der aktuelt ikke er ledige ressourcer til at sætte i gang. Det blev nævnt, at belysning skal tænkes sammen med skiltene.

- **19:15.** Morgenmøde i Lejre Erhvervsforum den 24/9 – de ville høre, hvad der sker i Hvalsø: Orientering ved Rolf og Bjørn.

Bjørn og Rolf deltog i mødet. Se punkt ovenfor – orientering fra foreningerne.

- **19:20.** Parkourbanen: Projektet rører på sig. Status og videre proces ved PHI, Merete.

Se punkt ovenfor – orientering fra foreningerne.

- **19:25.** Områdefornyelsens dag: Skal vi fastlægge en dag i foråret 2018?

Det var der bred opbakning til. Vi fastlægger dato på næstkommende møde.

- **19:30.** Vandet i Hvalsø: Nyt om separatkloakeringen samarbejdet med FORS A/S mv.

Bjørn orienterede om, at Fors A/S snart har fundet deres rådgiver til gennemførelse af separatkloakeringen i Hvalsø, udbudsrunde lige slut. Når rådgiver er fundet påbegyndes en foranalyse af den samlede opgave inkl. analyse af mulige synergier til byudviklingen, herunder særligt renoveringen af Hovedgaden. Fors A/S har desuden indkaldt til tværkommunal projektgruppe med deltagere fra Roskilde, Holbæk og Lejre Kommuner, hvor Hvalsø er casen fra Lejre Kommune. Projektgruppen skal arbejde med samskabelse og synergier mellem forsyningsindsatser og byudvikling. Det er alt sammen godt.

- **19:35.** Stader til torveaktiviteter: Opfølgning på tidligere ansøgning fra GRO – møde planlægges i september.

Alle er enige om, at det er en god ide. Bjørn indkalder til møde i løbet af september.

- **19:40.** Hovedgaden 20: Søren & Gert har måske nyt?

Gert og Søren har talt med ejerne. Der er enighed om, at situationen er ret trist, og at Bysamarbejdet i forbindelse med udviklingen af Hovedgaden/separatkloakeringen skal være opmærksomme på muligheder, der kan opstå i forbindelse med Hovedgaden 20.

- **19.45.** Støttemuren: Der er god kontakt med projektleder for renoveringen Espen Milling. Han skrev i august: Pga. sommerferien har vi valgt at udskyde opstarten til begyndelsen af september. Arbejderne bliver udført indenfor normal arbejdstid, og vi forventer, at arbejdet er færdig i november. Støttevæggen er i meget dårlig stand, og der er derfor risiko for, at det kan forsinke arbejdet. Det er aftalt, at vi udskifter rækværket på vestsiden, og får udført graffiti-sikring. Jeg forventer også, at vi kan få udført nicherne i en kontrastfarve. Pga. ferien har jeg ikke fået undersøgt muligheder for belysning. Jeg vender tilbage angående dette. – projektet er i gang. Noget nyt?

Esbén Milling, projektleder for renoveringen af støttemuren, er blevet inviteret til møde med Kunst-og Forskønnelsesgruppen den 5. oktober, så der sikres koordinering af projektet.

- **19.50.** Diverse: Ordet er frit.
- **20:00.** Tak for i dag, lynevaluering af mødet, og lille fælles skål i saft.

Der blev sagt tak for i dag. Jeg lover, at vi både skåler i saft og evaluerer mødet næste gang.